

Tak to byl dneska zase „krásnej den“....

skoro jako v té písničce, i když, zlatý déšť již nepadal a dlouhý letní den to také nebyl, ale to už bychom asi chtěli moc, vždyť je dnes pětadvacátého října a teploměr v českých městech šplhá k letním teplotám a přepisuje rekordy, tak co bychom si víc mohli přát. Asi tu naši turistickou partu má tam nahoře někdo rád. Se sluníčkem v zádech se to šlape líp.

Tentokrát jsme nejeli daleko, vlastně jsme zůstali v Praze, i když před lety by to byl výlet na vzdálený venkov. **Dolní Chabry** jsou náš dnešní cíl. Popravdě i dnes venkov připomínají víc než Prahu i když mají 4 tisíce obyvatel a autobusy MHD si to šněrují mezi vilkami, rybníčky a bývalými statky jeden za druhým. Nedávno si místní vzpomněli že by mohli nejen dětem ale i návštěvníkům přiblížit jednak historii kdysi samostatné obce a vůbec vše co je tady zajímavého k vidění. Ve spolupráci s historiky, archeology a kronikáři dali dohromady naučnou stezku s názvem:

Dolní Chabry - brána do pravěku Prahy

Šestnáct zastavení naučné stezky na perfektně udělaných panelech se snaží dokázat to, co má stezka v názvu. Vrací se opravdu až do pravěku, nevynechá dobu kamennou ani bronzovou a přes minulá staletí se dostává až do přítomnosti. No a proto jsme sem dnes přijeli, abychom jednotlivá zastavení vyhledali, něco se dozvěděli a samozřejmě nějaký ten kilometr také našlapali.

Hned po výstupu z autobusu je třeba říci že autoři naučné stezky připravili návštěvníkům jakousi bojovku, jednotlivá zastavení (připomínám že jich je 16) ničím nepropojili, žádná značka nebo dokonce šipka na nároží, kdepak, jen si ta jednotlivá zastavení hezky najdete! Vždyť jsou od sebe vzdálená jen pár kilometrů. Tak vyrážíme.

Naše první zastavení. Jediný opravdový menhir na území Prahy.

To se psal rok 1914 když pedagog, archeolog a spisovatel **Eduard Štorch** objevil, popsal a hlavně vyfotografoval tento menhir uprostřed polí za Prahou. Od té doby uplynulo více jak sto let, pole jsou dávno zastavěna a menhir se ocitl na okraji soukromé zahrady v Ládevecké ulici mezi vilkami.

Tento vztyčený kámen dostal jméno **Zkamenělý slouha**, snad proto, že připomíná nakloněnou mužskou postavu. Na informačním panelu je ale možné se dozvědět z jeho historie mnohem více, dokonce i to že se v jeho blízkosti mnohokrát kopalo v naději že by tu mohl být ukryt poklad. Panel se také věnuje Eduardu Štorchovi, jeho životu, vztahu k dětem a připomíná jeho nejznámější román, Lovci mamutů.

Pokračujeme k dalšímu zastavení, cestou je k vidění ledaco. Naučná stezka se soudobou architekturou nezabývá. Nás ale zajímá, vždyť Dolní Chabry jsou kromě původního vesnického jádra většinou samé nové stavby, převážně vily. Nabízí se srovnání, soudobá moderní architektura v mnoha podobách, vytváří kontrast s takzvaným „podnikatelským barokem“.

Druhé zastavení: Knovízský ostrov.

Magické místo kousek od pohanského symbolu, nedalekého buližníku, menhiru Zkamenělý slouha, jakéhosi protipólu křesťanského kříže. Kdo hledá vodu když se jedná o ostrov, má smůlu, měl přijít dřívě. Spousta vody tu bylo asi před půl miliardou let, to zalilo moře území Prahy poprvé, potom se to ještě několikrát opakovalo. Ostrov je to vlastně „jen“ zelený, ještě před vilovou zástavbou tady probíhaly archeologické práce, byly odkryty vzácné nálezy z doby bronzové, **nejčastěji únětické a knovízské kultury**. Zelený parčík s dětským hřištěm tak dostal název Knovízský ostrov

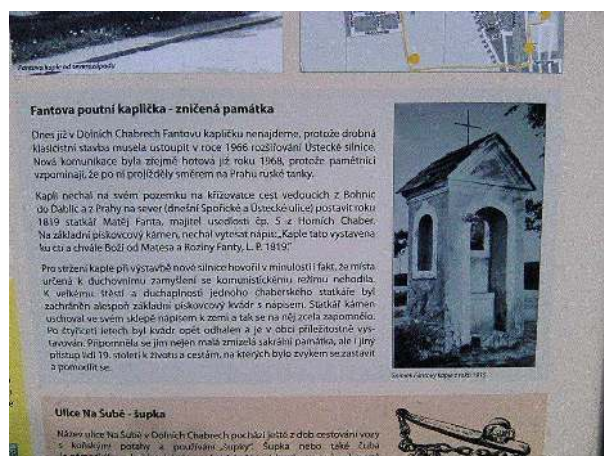

K dalšímu zastavení naučné stezky je potřeba přejít **Ústeckou výpadovku**, to není úplně jednoduché pro jednotlivce, natož pro větší skupinu, ale podařilo se....

a před námi je zastavení: **Fantova kaple**.

Poutní kapličku nechal postavit v roce 1819 statkář Matěj Fanta, bohužel právě v místě kde dnes vede ta nešťastná Ústecká výpadovka. Při její stavbě byla kaple v roce 1966 bez milosti stržena. Jednomu z bývalých sedláků se podařilo zachránit základní pískovcový kvádr s nápisem. Ten je dnes uschován v depozitu městské části a je vystavován při slavnostních příležitostech.

Nedaleko, trochu z kopce a potom po schodech je další zastavení. Hořejší rybník.

Protože původní rybník je upraven a slouží současně jako hasičská nádrž, tak je na panelu historie zdejších dobrovolných hasičů .

Pokračujeme původním jádrem kdysi zemědělské obce. Kdo si toho ještě nevšiml, nemůže být na pochybách, sluníčko sice svítí, ale nádherný barevný podzim se nadobro loučí s létem.

Kamenná zeď na našem obrázku, porostlá tou barevnou nádherou, ohraničuje významnou kulturní památku....

Knorův statek

Je to bývalý grunt „svobodného sedláka“ (z roboty nebo vrchnostenských dávek bývalo nutné se vykoupit nebo mít nějaké významné zásluhy o obec nebo stát)

Knorův statek byl původně poplužním dvorem. Současnou barokní podobu získal za hospodáře Karla Knora až v roce 1785 při celkové přestavbě.

Knorův statek a statek Vraných v Bohnicích, jsou nejhodnotnějšími mimořádně dochovanými, středočeskými vesnickými stavbami na území Prahy.

Panely dalších několika zastavení vzpomínají třeba na to jak se historicky vyvíjelo zdejší školství, řemesla, připomínají kovárnu nedaleko Knorova statku, později přeměněnou na hospodu. Ta si již název Na Kovárně podržela až do svého zrušení. V lokalitě Do Rybníčků se připomínají vykopávky z pravěkého sídliště knovízské kultury. Zde nalezené keramické předměty pochází z doby kdy ještě lidé neznali hrnčířský kruh.

Opouštíme zástavbu a vydáváme se za město do polí. I tady je ale na co se dívat. Před námi je rozsáhlá koňská farma – Sportovní stáje Golém. Specializují se na parkurové ježdění, mají tady i krytou jízdárnu, rozsáhlé stáje i pony club. Zajímavé je že uvnitř jezdeckého areálu pramení Drahanský potok.

A nekonečné výběhy ve svazích, každý kůň má své soukromí.

Mohlo by se zdát že od koní k ornitologii je mílová vzdálenost, ne tak v Dolních Chabrech. **Ornitologické zastavení** je tady v kopcích nad městem naše zastavení č.8.

A devítka? To jsou **Červené vrchy a doba ledová**. Z těch Červených vrchů jsme si dokonce něco trochu červeného přinesli i domů, stačilo se podívat na boty. Z informací na panelu je to jasné, bývaly zde kdysi cihelny.

Doba ledová? Tu si prý v Čechách představuje každý jinak. Nejlépe rozsáhlé ledovce a mezi nimi kráčejí mamuty. Možná tak vypadala severní Evropa až po naše Krkonoše, ale v Čechách v nejchladnějším období bylo v srpnu asi 12 stupňů a v únoru maximálně -19, a ani lyže bychom si prý neužili. Zima byla studená ale suchá, neshněžilo, pouze foukal ledový vítr. Podobné klima je dnes v Rusku na Sibiři.

Červené vrchy jsou dnes již méně červené ale vrchy jsou to pořád a tak z vrchů je potřeba sestoupit, bude to nejdramatičtější část cesty, roštím prosekaná kluzká, dosti strmá pěšina, kupodivu si nikdo nestěžuje.

Snad symbolicky je hned pod pěšinou **chaberský hřbitov**. Pěkný, v lipovém háji, přesto radši rychle mizíme, jsou i lepší místa než hřbitovy. Tady třeba lokalita **Pod záměčkem** naše další zastavení na naučné stezce.

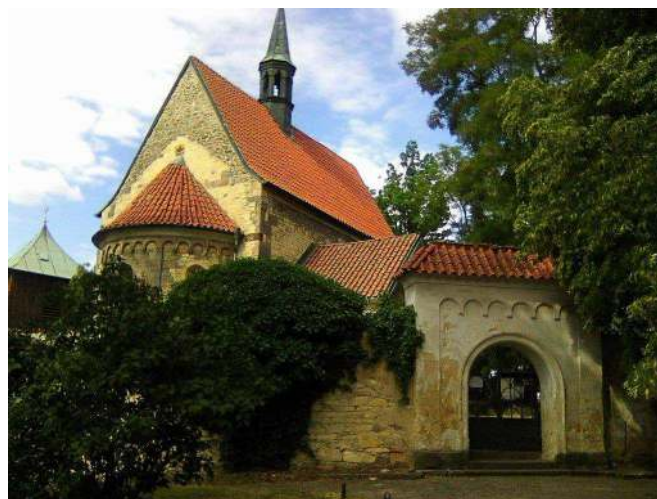

Skalisko za námi, jeho vrchol býval táborem bojovníků, ochránců zdejšího území proti nájezdům nepřátel ze severu. V údolíčku pod skalou je chovný rybník prodejce ryb s názvem **Chabrybárna**, mezi ním a hřbitovem **Psí škola**. Cestu kříží Drahanský potok mířící Drahanskou roklí kolem mlýna do Vltavy.

Blíží se poledne a s ním také závěrečná zastavení. Tím v našem pořadí dvanáctým je památka nejvzácnější. **Kostel Stětí sv. Jana Křtitele.**

Středověký kostel Stětí sv. Jana Křtitele byl vystavěn ve 12. století románskou technikou. Po válkách se Švédy, kdy byl značně poničen, byl stavebně rozšířen a barokní přestavbou získal nové zdobné prvky.

Historici říkají: *Románský kostel, náš němý svědek historie, byl pro své hodnoty vyhlášen roku 1958 kulturní památkou.*

Od kostela se dáваме k našemu poslednímu zastavení, ke Hrušovanskému náměstí. Cestou ještě krátké zastavení:

U Svatého Václava.

V těchto místech byl objeven z archeologického pohledu nejvzácnější nález. Byl odkryt hrob ze 4. století, kromě kostí obsahoval i bronzové spony samostřílové konstrukce, bronzové kroužky, jehlici a bohatý náhrdelník.

Barokní pískovcová socha sv. Václava z roku 1822 stávala kdysi v polích. Dnes zdobí nároží ulice U sv. Václava.

U Zvoničky – Hrušovanské náměstí, naše poslední zastavení, v pořadí čtrnácté.

Zvonička z roku 1902 a bývalý Stejskalův statek jsou významné památky na Hrušovanském náměstí.

Stejskalův statek je objekt založený pravděpodobně již v 15.století, lety se rozrostl natolik, že pozůstal ze tří usedlostí a stal se vůbec největším a nejbohatším v Dolních Chabrech. Po roce 1950 byl znárodněn a dán k dispozici místnímu JZD. Po pádu komunismu byl zdevastovaný vrácen rodině a ta jej prodala obci pro připravovanou rekonstrukci na **multifunkční centrum**. V něm dnes sídlí mimo jiné **Úřad městské části Praha 8 Dolní Chabry**.

Tak to je konec našeho putování historií i přítomností dnes pražské městské části Dolní Chabry. Inspirací i vodítkem nám k tomu byla naučná stezka

Dolní Chabry - Brána do pravěku Prahy

V Dolních Chabrech 25. října 2019

**Vycházku připravil a kroniku napsal Mirek Bernát
Celou cestu nás s aparátem sledovala a zajímavé fotky pořídila Jiřina Žipková**